

УДК 378.663.147:811.161.3(476.6)

ПРЫМЯНЕННЕ БЛОЧНА-МОДУЛЬНАЙ СІСТЭМЫ НА ЗАНЯТКАХ ПА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ СА СТУДЭНТАМІ НЕГУМАНАІТАРНЫХ СПЕЦЫЯЛЬНАСЦЕЙ

Пяржынская Н.І.

УА “Гродзенскі дзяржаўны аграрны ўніверсітэт”
г. Гродна, Рэспубліка Беларусь

Пры вывучэнні дысцыпліны “Беларуская мова. Прафесійная лексіка.” Студэнты негуманітарных спецыяльнасцей (бухгалтарскі ўлік, фінансы і крэдыт, эканамісты) павінны ведаць: па-першае, месца і ролю беларускай мовы ў славянскім свеце; канцэпцыі паходжання і этапы развіцця роднай мовы; сістэму лексічных, граматычных і стылістычных сродкаў беларускай мовы, іх камунікатыўныя крыніцы.

Па-другое, умець аналізаваць і інтэрпрэтаваць з’явы гістарычнага білінгвізму, яго прычыны і наступствы; моўную сітуацыю ў РБ на сучасным этапе.

Па-трэцяе, набываць навыкі і умённі эфектыўных маўленчых паводзін у розных сітуацыях прафесійных і справавых зносін; карыстацца моўнымі сродкамі беларускай мовы ў практычнай дзейнасці.

Як вядома, усё вышэй пералічанае можа рэалізоўвацца праз прынцып гуманізацыі, прынцып узаемазвязнасці паміж дысцыплінамі і інтэгральнасці, прынцып кампетэнтнага падыходу. Але сучасная сістэма вучэбна-выхаваўчага працэсу павінна выпрацоўваць больш эфектыўныя тэхналогіі, якія б дазволілі павысіць якасць адукацыі. Па гэтаму, істотна выкарыстоўваць прынцып модульнага падыходу, які прапануе разбіўку матэрыялу на адносна самастойныя вучэбныя модулі і блокі. Функцыі выкладчыка могуць вар’іравацца ад інфармацыйна-кантралюючай да кансультацыйна-каардынуючай дзейнасці.

Зыходзячы з пазіцыі вышэй названага прынцыпу, вучэбны матэрыял па беларускай мове дапусціма разбіць на наступныя модулі і блокі, якія ўключаюць у сябе веданне як тэарэтычнага так і практычных навыкаў. Па гэтаму, у адпаведнасці з праграмай, выдзелім пяць асноўных модуляў:

Карані нашай мовы

Тэарэтычны матэрыял

Гістарычныя этапы развіцця і фарміравання беларускай мовы (Кіеўская русь; ВКЛ; Рэч паспалітая; Расійская Імперыя; бел. мова на сучасным этапе)

Формы набывання мовы: асаблівасці літаратурнай і дыялектнай мовы.

Практычны матэрыял

Паходжанне свайго прозвішча.

Паходжанне назвы сваёй мясцовасці.

Паходжанне назвы горада Гродна і Мінска.

Праца з тэкстамі сярэднебеларускіх гаворак, заходнепалескіх гаворак, паўночна-ўсходняга, паўднёва-заходняга дыялектаў, з бел.гаворак Бранскай вобл., гаворак Беластоцкага ваяводства.(параўнанне)

Пераклад тэксту з раздзела “Тапаніміі”.

Дыялекты сваёй мясцовасці.

Праблемы беларуска-рускай інтэрферэнцыі

Тэарэтычны матэрыял

Білінгвізм. Віды, аспекты білінгвізму. Фанетычная, марфалагічная, сінтаксічная інтэрферэнцыя.

Практычны матэрыял

Практыкаванні па фанетычнай, марфалагічнай, сінтаксічнай інтэрферэнцыі.

Пераклад словазлучэнняў, сказаў з беларускай на рускую мову.

Лексікалогія і лексікаграфія.

Тэарэтычны матэрыял

Паняцце лексікі, лексікалогіі, лексікаграфіі. Раздзелы лексікалогіі(этымалогія, семасіялогія, стылістыка); лексіка паводле паходжання, паводле ўжывання, актыўная і пасіўная лексіка.

Лексікаграфія. Тыпы слоўнікаў.(“Руска-беларускі слоўнік сельскагаспадарчых тэрмінаў”) Электронныя слоўнікі.

Практычны матэрыял

Даць лексічнае значэнне словам; вызначыць граматычнае значэнне слоў.

Вызначыць уласнабеларускія словы і запазычаныя; неалагізмы і устарэлыя словы(архаізмы і гістарызмы).

Словаўтваральны аналіз.

Праца са слоўнікамі.

Стылістыка

Тэарэтычны матэрыял

Паняцце стылю. Асаблівасці навуковага і афіцыйна-справагастылю.

Адрозненне гэтых стыляў ад іншых.

Марфалагічныя асаблівасці навуковых тэкстаў.

Сінтаксічныя асаблівасці навуковых тэкстаў.

Жанры навуковай літаратуры: анатацыя, рэферат, рэцэнзія, тэзісы, рэзюмэ.

Дакумент. Групы і віды дакументаў.

Практычны матэрыял

Характарыстыка навуковых тэкстаў.

Складанне тэкстаў навуковага стылю.

Пераклад тэкстаў навуковага стылю.

Лінгвістычны аналіз тэксту.

Напісанне анатацыі і рэцэнзіі.

Складанне афіцыйна-справавых папер .

Тэрміналогія

Тэрэтычны матэрыял

Паняцце тэрміна і тэрміналогіі. Гістарычныя вытокі беларускай тэрміналогіі. Развіццё бел. тэрміналогіі ў савецкі перыяд. Сельскагаспадарчая, прамысловая, гандлёвая тэрміналогія.

Тэрмінаўтварэнне (спосабы ўтварэння тэрмінаў: сінтаксічны, семантычны, прэфіксальны, суфіксальны, прэфіксальна-суфіксальны, аснова і словаскладанне, бясуфіксны, абрэвіяцыя).

Інтэрнацыяналізацыя і міжнародная уніфікацыя сучаснай тэрміналогіі.

Практычны матэрыял

Вызначаць спосабы ўтварэння тэрмінаў.

Пераклад спецтэкстаў.

Такім чынам, блочна-модульная сістэма дазваляе сфарміраваць дакладныя і сістэматызаваныя веды, уменні і навыкі, здзяйсняць дыферэнцыйны падыход, аб'ядноўваць міжпрадметныя сувязі.

ЛІТАРАТУРА:

1. Беларуская мова (Прафесійная лексіка) : Тыпавая праграма для вышэйшых навучальных устаноў пад рэд. Прыгодзіча Мн., РІВШ 2008. - 28с.

УДК 378

МЕТОД ПОРТФОЛИО В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКЕ ЖУРНАЛИСТОВ

Пивоварчик Т.А.

УО «Гродненский государственный университет имени Янки Купалы»
г. Гродно, Республика Беларусь

Учебный процесс на специальности «Журналистика», где особенно остро ощущается противоречие между «обучением деятельности и освобождением от деятельности» (П.Г.Щедровицкий), а в качестве одного из результатов обучения предполагается выработка авторского стиля, творческого почерка, требует включения студента в профессиональную деятельность уже с первого курса, что предъявляет особые требования к выбору и организации образовательных технологий.

Сегодня нередко студент ощущает себя «ведомым», не участвует в формировании целей и процессов обучения, слабо владеет навыками самоменеджмента, не готов проецировать содержание изучаемых курсов на будущую профессиональную деятельность. Процент слабоуспевающих или слабомотивированных студентов, к сожалению, растет (и этому есть целый ряд объективных причин), а ужесточение контроля и расширение его форм со стороны всех участников образовательного процесса (преподавателей, деканата, руководства факультета или вуза) не приводят к ожидаемым результатам. Все острее встает вопрос о необходимости изменения характера процесса обучения и роли